

Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol:

Ymchwil i ategu'r adroddiad blynyddol
drafft 2024 i 2025.

Chwefror 2024

Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol

Tystiolaeth a data i Ategu Dyfarniadau 2024/25

1. Diben

1.1 Mae'r papur yn darparu data ac ymchwil i ategu dyfarniadau'r Panel ar gydnabyddiaeth ariannol cynghorwyr ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25.

1.2. Wrth wneud ei ddyfarniadau dylai'r Panel sicrhau bod y canlyniadau yn fforddiadwy ac yn dderbyniol i awdurdodau a'r cyhoedd Mae'r canlynol yn gwestiynau allweddol:

- **A ddylai'r panel uwchraddio'r lwfans sylfaenol ai peidio?**
- **Os penderfynir uwchraddio'r lwfans sylfaenol, a ddylid defnyddio ASHE, neu ffynhonnell data arall?**

2. Cyfraddau Cydnabyddiaeth Ariannol Presennol a Drafft

2.1 Mae Atodiad 1 yn cynnwys dyfarniadau blaenorol ar gydnabyddiaeth ariannol a chynigion drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25 ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau, awdurdodau tân ac achub ac awdurdodau parciau cenedlaethol.

2.2 Yr Arolwg Blyneddol o Oriau ac Enillion (ASHE) yw'r ffynhonnell data a ddefnyddir ar hyn o bryd gan y Panel i uwchraddio lwfansau. Mae ffynonellau data eraill wedi'u cynnwys yn yr Atodiad fel meincnodau. Fodd bynnag, cytunodd y Panel i ddileu cyflogau'r Mynegai Prisiau Manwerthu, NJC Pwynt 20 a chyflogau Aelodau Seneddol sydd wedi'u defnyddio'n flaenorol ond cytunodd i ychwanegu taliadau i aelodau etholedig llywodraeth leol yn yr Alban fel cymhariaeth ychwanegol.

3. Tystiolaeth Ategol

3.1 Mae'r adran hon yn ystyried amrywiaeth o dystiolaeth a all lywio penderfyniadau'r Panel ar ddyfarniadau ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25, sef:

- a) ASHE
- b) Codiadau Cyflog yn y Sector Cyhoeddus/Preifat
- c) Chwyddiant
- d) Cydnabyddiaeth ariannol cynghorwyr yn yr Alban
- e) Llwyth gwaith cynghorwyr
- f) Ymwybyddiaeth Cynghorwyr o Gydabyddiaeth Ariannol a'u Hagweddau Tuag Ati
- g) Cyfraniad at Nodau Polisi (Amrywiaeth ac Iechyd Democrataidd)

a) ASHE

3.2 Caiff ystadegau ASHE eu cyhoeddi bob blwyddyn gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (SYG) a'u dynodi'n Ystadegau Gwladol. Er mwyn cael ei ddynodi'n Ystadegyn Gwladol, rhaid i gynnyrch ystadegol gael ei asesu yn erbyn y Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau er mwyn cadarnhau ei fod yn cydymffurfio ag ef. Caiff ystadegau swyddogol yr asesir eu bod yn cydymffurfio'n llwyr â'r Cod (hynny yw, eu bod yn cyrraedd y safonau uchaf o ran dibynadwyedd, ansawdd a gwerth) eu dynodi'n Ystadegau Gwladol.

3.3 Mae ASHE yn darparu gwybodaeth am lefelau, dosbarthiad a chyfansoddiad enillion a delir ac oriau a weithir ar gyfer cyflogeion ym mhob diwydiant a galwedigaeth ledled y DU.

3.4 Er ei bod yn bosibl dadansoddi dosbarthiad enillion yn y DU gan ddefnyddio'r Arolwg o'r Llafurlu, ystyrir bod ASHE yn ffynhonnell fwy cywir o wybodaeth am enillion am fod y wybodaeth yn cael ei darparu gan gyflogwyr yn hytrach na chael ei hunangofnodi gan gyflogeion.

3.5 Mae ASHE hefyd yn defnyddio sampl fawr ac mae hyn, ar y cyd â'r amrywiaeth o nodweddion unigol a daearyddol sydd hefyd yn cael eu casglu, yn darparu ar gyfer gwaith dadansoddi mwy manwl o gymharu â ffynonellau eraill o ddata enillion.

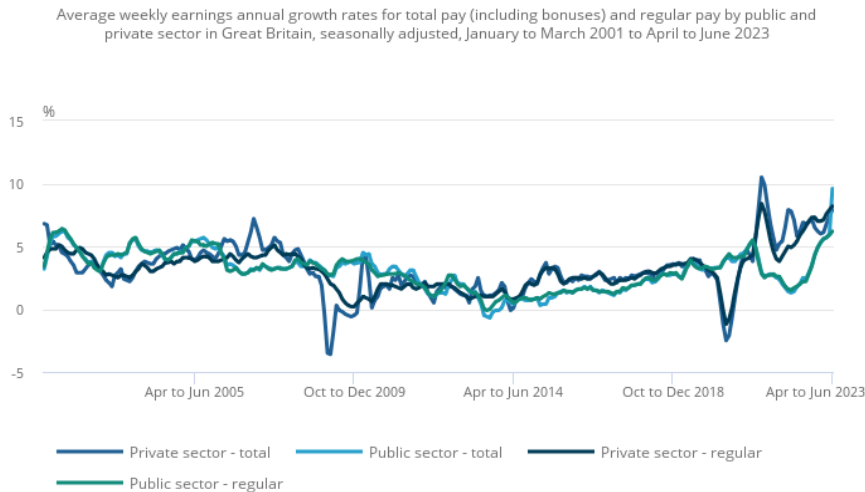
3.6 Un o brif gyfyngiadau'r data yw nad yw'n cynnwys pobl hunangyflogedig. ASHE yw'r brif ffynhonnell o ddata a ddefnyddir ar gyfer sawl amcangyfrif sy'n ymwneud â chyflogau yn SYG a Llywodraeth Cymru (gan gynnwys y dangosydd cenedlaethol ar y blwch cyflog rhwng y rhywiau).

Ffynhonnell Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi, Canllaw ar ystadegau incwm ac enillion – Arolwg Blynnyddol o Oriau ac Enillion Tîm Ystadegau'r Farchnad Lafur – Awst 2023.

b) Codiadau Cyflog yn y Sector Cyhoeddus/Preifat

3.7 Ar gyfer chwarter 2 rhwng mis Ebrill a mis Mehefin 2023 gwelwyd twf cyflogau rheolaidd blynyddol sylweddol yn y sector preifat a'r sector cyhoeddus.

Ffigur 1: Ar gyfer y cyfnod diweddaraf, gwelwyd twf cyflogau rheolaidd blynyddol sylweddol yn y sector preifat a'r sector cyhoeddus.

Source: Monthly Wages and Salaries Survey from the Office for National Statistics

3.8 Twf cyflogau rheolaidd cyfartalog blynyddol ar gyfer y sector preifat oedd 8.2% rhwng mis Ebrill a mis Mehefin 2023, a 6.2% ar gyfer y sector cyhoeddus (Ffigur 1). Ar gyfer y sector preifat, hon yw'r gyfradd twf flynyddol fwyaf a welwyd y tu allan i gyfnod pandemig y Coronafeirws (pan gyrhaeddodd y gyfradd twf uchafbwynt ar 8.4% rhwng mis Ebrill a mis Mehefin 2021 gan fod [effeithiau cyfansoddol a sylfaenol](#) wedi effeithio ar y data). Ar gyfer y sector cyhoeddus, gwelwyd cyfradd twf flynyddol fwy ar gyfer cyflog rheolaidd ddiwethaf rhwng mis Awst a mis Hydref 2001, pan oedd yn cyfateb i 6.3%.

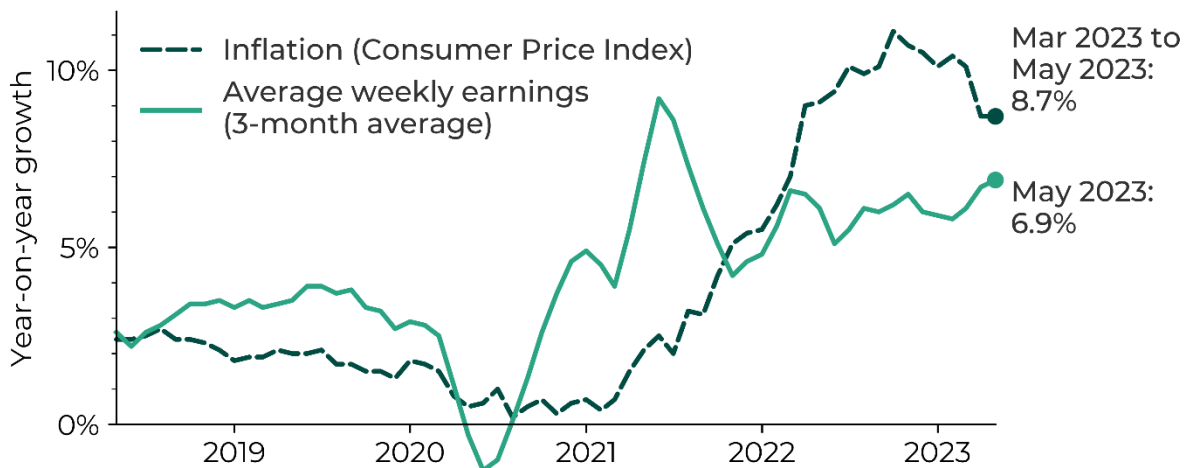
3.9 Cyfanswm twf cyflogau cyfartalog blynyddol ar gyfer y sector preifat oedd 7.9% rhwng mis Ebrill a mis Mehefin 2023, a 9.6% ar gyfer y sector cyhoeddus. Ar gyfer y sector cyhoeddus, hon yw'r gyfradd cyfanswm twf flynyddol fwyaf ers i gofnodion cymaradwy ddechrau yn 2001. Fodd bynnag, mae taliadau bonws untro a wnaed gan y GIG ym mis Mehefin 2023 wedi effeithio ar y gyfradd hon.

Enillion wythnosol cyfartalog ym Mhrydain Fawr: Awst 2023 [Enillion wythnosol cyfartalog ym Mhrydain Fawr – y Swyddfa Ystadegau Gwladol \(ons.gov.uk\)](#)

[Diweddariad o'r farchnad lafur ym mis Gorffennaf 2023 \(senedd.cymru\)](#)

3.10 Mae cynnydd o flwyddyn i flwyddyn mewn enillion wythnosol cyfartalog ledled y DU islaw cyfradd chwyddiant. Cyhoeddir data enillion ar gyfer Cymru bob blwyddyn yn ASHE. Fodd bynnag, nid yw'r gyfradd chwyddiant ar gael ar lefel Cymru.

Ffigur 2. Newid o flwyddyn i flwyddyn yn enillion wythnosol cyfartalog a chwyddiant y DU

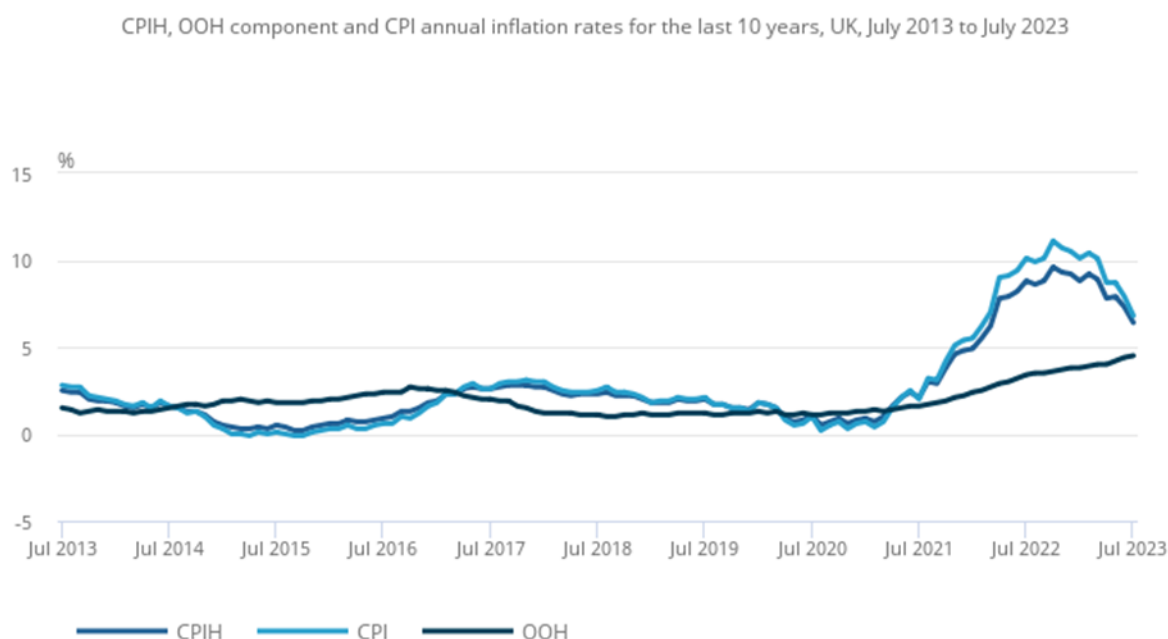
Ffynhonnell: [Enillion ac oriau gwaith a mynegeion chwyddiant a phrisiau, SYG Diweddariad o'r farchnad lafur ym mis Gorffennaf 2023 \(senedd.cymru\)](#)

c) Chwyddiant

3.11 Nodir isod bwyntiau allweddol sy'n ymwneud â chyfraddau chwyddiant:

- Cynyddodd y Mynegai Prisiau Defnyddwyr gan gynnwys costau tai perchenfeddianwyr (CPIH) 6.4% yn ystod y 12 mis hyd at fis Gorffennaf 2023, o gymharu â chynnydd o 7.3% a welwyd ym mis Mehefin.
- Ar sail fisol, gostyngodd CPIH 0.3% ym mis Gorffennaf 2023 ond cynyddodd 0.6% ym mis Gorffennaf 2022.
- Cynyddodd y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) 6.8% yn ystod y 12 mis hyd at fis Gorffennaf 2023, o gymharu â chynnydd o 7.9% a welwyd ym mis Mehefin.
- Ar sail fisol, gostyngodd CPI 0.4% ym mis Gorffennaf 2023, o gymharu â chynnydd o 0.6% ym mis Gorffennaf 2022

Ffigur 3: Parhaodd cyfraddau chwyddiant CPIH a CPI i ostwng rhwng mis Mehefin a mis Gorffennaf 2023

Source: Consumer price inflation from the Office for National Statistics

Ffynhonnell: [Chwyddiant prisiau defnyddwyr, y DU – y Swyddfa Ystadegau Gwladol](#)

d) Cydnabyddiaeth ariannol cynghorwyr yn yr Alban

3.12 Llywodraeth yr Alban sy'n pennu cyflog sylfaenol cynghorwyr yn yr Alban ac ni all gael ei amrywio gan gynghorau unigol. Mae [Rheoliadau Deddf Llywodraethu Lleol \(Yr Alban\) 2004 \(Cydnabyddiaeth Ariannol\) 2007](#) yn nodi'r fframwaith ar gyfer talu cyflog i gynghorwyr.

3.13 Ers mis Mai 2017, mae cyflog cynghorwyr wedi'i chysylltu â chyflog gweithwyr yn y sector cyhoeddus yn yr Alban. Cyhoeddir y wybodaeth hon bob blwyddyn gan y [Swyddfa Ystadegau Gwladol](#) yn ASHE.

3.14 Y cyflog blynyddol sylfaenol ar gyfer cynghorwyr yn yr Alban o 1 Ebrill 2023 yw £20,099 (Gweler [Rolau, ymddygiad a chyflog cynghorwyr - Llywodraeth leol - gov.scot \(www.gov.scot\)](#) fel y'u nodir yn [Rheoliadau Diwygio Deddf Llywodraethu Lleol \(Yr Alban\) 2004 \(Cydnabyddiaeth Ariannol\) 2022](#)).

3.15 Mae'r Rheoliadau yn bandio cynghorau gan ddefnyddio sawl ffactor gan gynnwys maint cyllideb y cyngor. Mae'r rheoliadau hefyd yn nodi wedyn bedair gradd o gynghorydd at ddibenion talu cydnabyddiaeth ariannol, sef:

- (a) Arweinydd y Cyngor;
- (b) y Pennaeth Dinesig;
- (c) Uwch-gynghorwyr;
- (d) Cynghorwyr.

Rhaid i Arweinydd y Cyngor a'r Pennaeth Dinesig fod yn ddau berson gwahanol, at ddibenion talu cydnabyddiaeth ariannol.

Nodir y cyfraddau ar gyfer y cyfnod rhwng 2023 a 2024 isod:

Band y cyngor	Cynghorau	Cyflog yr Arweinydd	Cyflog y Pennaeth Dinesig
A	Swydd Clackmannan; Dwyrain Lothian; Dwyrain Swydd Renfrew; Eilean Siar; Inverclyde; Midlothian; Moray; Ynysoedd Orkney; Ynysoedd Shetland; Stirling	£33,503	£25,128
B	Angus; Argyll a Bute; Dumfries a Galloway; Dinas Dundee; Dwyrain Swydd Aeron; Dwyrain Swydd Dunbarton; Falkirk; Gogledd Swydd Aeron; Perth a Kinross; Swydd Renfrew; Gororau'r Alban; De Swydd Aeron; Gorllewin Swydd Dunbarton; Gorllewin Lothian	£46,902	£35,179
C	Dinas Aberdeen; Swydd Aberdeen; Fife; Ucheldiroedd yr Alban; Gogledd Swydd Lanark; De Swydd Lanark;	£46,902	£35,179
D	Dinas Caeredin; Dinas Glasgow	£60,304	£45,228

3.16 Nid yw'r Rheoliadau yn pennu'r cyflog ar gyfer uwch-gynghorwyr ond maent yn nodi'r uchafswm (75% o gyflog Arweinydd y Cyngor) a'r isafswm (cyflog sylfaenol cynghorydd) y gellir eu talu i uwch-gynghorydd.

3.17 Mae'r Rheoliadau hefyd yn pennu'r swm mwyaf o arian y gall pob cyngor ei wario ar gyflogau uwch-gynghorwyr. Wedyn, mater i gynghorau unigol yw penderfynu faint y byddant yn ei dalu i uwch-gynghorwyr, y gellir talu symiau gwahanol iddynt.

Ffynhonnell: [Rolau, ymddygiad a chyflog cynghorwyr – Llywodraeth leol – gov.scot \(www.gov.scot\)](http://www.gov.scot).

e) Llwyth gwaith cynghorwyr

3.18 Mae'r wybodaeth ddiweddaraf o'n [Harolwg o Gynghorwyr](#) yn awgrymu'r canlynol:

- Roedd bron i hanner yr holl gynghorwyr (47 y cant) yn treulio 10 awr neu lai yr wythnos yn cyflawni eu rôl. Ym mhen arall y raddfa, roedd 8 y cant yn treulio mwy na 40 yr wythnos yn cyflawni eu rôl.
- Roedd bron i ddau o bob tri chynghorydd cymuned neu dref (69 y cant) yn treulio 10 awr neu lai yn cyflawni eu rôl a dywedodd tua dau o bob pum prif gynghorydd (44 y cant) a chynghorydd dwy het (38 y cant) eu bod yn treulio 31 awr neu fwy yr wythnos yn ymgymryd â busnes y cyngor. O'r ffigurau hyn, nododd chwarter y prif gynghorwyr (25 y cant) a 17 y cant o gynghorwyr dwy het eu bod yn gweithio mwy na 40 awr yr wythnos.
- Dywedodd dau o bob tri ymatebydd (66 y cant) eu bod ar gael ddydd a nos, saith diwrnod yr wythnos. Dim ond 4 y cant o'r ymatebwyr a nododd fod ganddynt amserau penodedig pryd y gallai etholwyr gysylltu â nhw.
- Pwysleisiodd prif gynghorwyr fod eu rôl a'u llwyth gwaith o ddydd i ddydd yn amrywio'n fawr bob wythnos, yn dibynnu ar natur y gwaith roeddent yn ei wneud (er enghraifft, mynd i gyfarfodydd ffurfiol y cyngor a phwyllgorau, delio â gwaith achos ac ymgysylltu ag etholwyr) a'r math o rolau a oedd ganddynt yn y cyngor.
- Pryder penodol ym mhob categori o gynghorwyr oedd y llwyth gwaith a'r ymrwymadau amser cynyddol yr oedd y rôl yn gofyn amdanynt, gyda llawer yn ei chael hi'n fwyfwy anodd cadw eu rôl yn y cyngor a'u bywyd personol ar wahân. Nododd ymatebwyr hefyd ei bod yn dod yn fwyfwy anodd i gynghorwyr gyflawni eu hymrwymadau gwaith ochr yn ochr â swydd amser llawn.
- Pwysleisiodd cynghorwyr cymuned a thref fod y ffaith eu bod mor amlwg a hawdd mynd atynt yn y gymuned yn eu helpu i reoli eu hymrwymadau amser a'u gwaith o ddydd i ddydd.

Tabl 1: Oriau Gwaith Cynghorwyr

Nifer yr oriau / Number of hours	Canran / Percentage			
	Pob cynghorydd All councillors	Cynghorydd cymuned neu dref Community and town councillor	Prif gynghorydd Principal councillor	Cynghorwyr â 'dwy het' Dual-hatters
10 awr neu lai 10 hours or less	47	69	4	7
11-20 awr 11-20 hours	22	23	20	19
21-30 awr 21-30 hours	15	6	32	36
31-40 awr 31-40 hours	8	< 2	19	21
Mwy na 40 awr More than 40 hours	8	< 2	25	17
Cyfanswm	100	100	100	100

Sylfaen: 1,282 o ymatebwyr
Base: 1,282 respondents

Ffynhonnell: Cydnabyddiaeth ariannol i gynghorwyr ac ymgysylltiad dinasyddion â chynghorwyr: Arolwg o gynghorwyr. Ymchwil gan Wasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi Llywodraeth Cymru (Dr Nerys Owens)

f) Ymwybyddiaeth Cynghorwyr o Gydnabyddiaeth Ariannol a'u Hagweddau Tuag Ati

3.19 Dim ond tua hanner y cynghorwyr tref a chymuned a oedd yn gwybod bod ganddynt hawl i gael taliad sylfaenol ac nid oedd tri chwarter wedi hawlio eu taliad sylfaenol/uwch yn llawn. Roedd y mwyafrif o'r prif gynghorwyr yn gwybod y gallent hawlio cyflog sylfaenol ac wedi hawlio eu cyflog yn llawn.

3.20 Ar y cyfan, roedd yr ymatebwyr yn gwrthwynebu'r syniad o gynghorwyr yn cael eu talu am eu gwaith ac roedd nifer llai wedi amddiffyn y system bresennol.

3.21 Roedd nifer mawr o ymatebwyr yn gwrthwynebu'r syniad o gynghorwyr yn cael eu talu am eu gwaith am resymau mwy normadol, gyda chynghorwyr cymuned yn arbennig yn pwysleisio bod hyn yn anghydnaws â natur eu rôl. Dadl gyffredin ymhlith

y cynghorwyr hyn oedd ei bod yn rôl wirfoddol ac na ddylai cynghorwyr gael eu talu am y 'frait' o wasanaethu eu cymuned.

3.22 Ym mhob categori o gynghorwyr, roedd ymdeimlad cryf hefyd y byddai'n well i unrhyw gyllid a fyddai'n cael ei ddarparu ar gyfer lwfansau a threuliau gael ei wario neu ei ailfuddsoddi mewn cymunedau lleol...

3.23 Er gwaethaf y safbwyntiau hyn, roedd nifer bach o gynghorwyr cymuned wedi amddiffyn y system bresennol ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol i gynghorwyr gan ddadlau bod rôl cynghorydd cymuned yn arbennig bellach wedi newid o swydd ran-amser ddi-dâl i'r hyn yr oeddent yn ystyried ei bod yn rôl 'wedi'i phroffesiynoli' amser llawn a oedd yn cynnwys amrywiaeth o weithgareddau a chyfrifoldebau.

Ffynhonnell: [Cydnabyddiaeth ariannol i gynghorwyr ac ymgysylltiad dinasyddion â chynghorwyr](#): Arolwg o gynghorwyr. **Ymchwil gan Wasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi Llywodraeth Cymru (Dr Nerys Owens)**

3.24 Mae talu lwfansau a threuliau yn dal i fod yn destun cynnen ymhlith cynghorwyr a'r cyhoedd.

3.25 Isod ceir rhai erthyglau newyddion sy'n dangos safbwyntiau ar y cynnydd yng nghyflog cynghorwyr.

[Councillors in Wales will get an £800 pay rise in April | South Wales Argus](#)

[Blaenau Gwent councillors 'uncomfortable' with pay rise – Newyddion y BBC](#)

[MS criticises pay rise for councillors after council tax hike and cuts to services \(nation.cymru\)](#)

[Pay rise for Conwy councillors despite Wales' highest council tax rise | North Wales Pioneer](#)

3.26 Rhoddir rhywfaint o gyd-destun pellach i agweddau cynghorwyr tuag at gydnabyddiaeth ariannol, gan wybodaeth am nifer y cynghorwyr sy'n penderfynu peidio â derbyn eu cydnabyddiaeth ariannol lawn neu ran ohoni. Mae'r Panel yn darparu y gall unigolyn benderfynu derbyn rhan o'r taliadau neu'r taliadau llawn os bydd yn dymuno gwneud hynny. Rhaid i hyn gael ei wneud yn ysgrifenedig a mater i'r unigolyn ydyw.

3.27 O ran cynghorwyr cymuned a thref, rhaid i bob cyngor dalu £156 y flwyddyn i'w aelodau (sy'n cyfateb i £3 yr wythnos) tuag at dreuliau ychwanegol y bydd rhaid i'r aelwyd eu talu (gan gynnwys gwres, golau, ynni a band eang) o ganlyniad i weithio gartref. Cyfeirir at hyn fel arfer fel y "taliad o £150".

3.28 Dengys y tabl isod faint o Gynghorwyr a gafodd y taliad o £150 a faint o gynghorwyr a ddewisodd beidio â derbyn y taliad hwn.

Noder: mae'n bosibl nad yw'r ffigurau isod yn gwbl gywir gan nad oes gan rai Cynghorau wefan. Dengys rhai ffurflenni 'nil return' ac nid ydynt yn dangos faint o Gynghorwyr na chawsant y taliad o £150. Edrychodd yr Ysgrifenyddiaeth ar bob gwefan er mwyn nodi faint o Gynghorwyr a oedd yn bresennol ar y Cyngor.

Tabl 2 nifer y Cynghorau Cymuned a Thref a gafodd lwfans ac a ddewisodd ei hepgor, a dadansoddiad o bob grŵp.

- Mae'r grwpiau hyn yn newid o Grŵp A-C i Fandiau 1-5 o fis Ebrill 2021

Disgrifiad	Cynghorwyr a gafodd y lwfans o £150	Cynghorwyr a ddewisodd beidio â derbyn y lwfans
Cyfanswm	1,249	3,830
Grŵp A	401	448
Grŵp B	597	1,310
Grŵp C	251	2,072

Lwfans £150 – nifer y cynghorwyr a gafodd y taliad a'r nifer a ddewisodd beidio â'i dderbyn

Tabl 3 -Tueddiadau o ran blynyddoedd

Blwyddyn	Cafwyd £150	Cynnydd neu ostyngiad	Dewiswyd peidio â derbyn £150	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	921	-	3,438	-
2020 – 2021	1,098	+ 177	4,039	+ 601
2021 – 2022	1,249	+ 151	3,830	- 209

Mae data sy'n ymwneud â chynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol fel a ganlyn:

Tabl 4 - Nifer y cynghorwyr a ddewisodd beidio â derbyn codiad cyflog - ffigurau cymharol o'r chwe blynedd diwethaf

Blwyddyn Ariannol	Cyfanswm y cynghorwyr na wnaethant dderbyn codiad cyflog	Cyflog Uwch-gynghorydd	Nifer yr Awdurdodau	Cynnydd neu ostyngiad
2016 – 2017	186	71	8	-
2017 – 2018	117	86	7	- 69
2018 – 2019	72	23	11	- 45
2019 – 2020	112	41	13	+ 40
2020 – 2021	111	37	12	- 1
2021 – 2022	36	14	10	- 75

g) Cyfraniad at Nodau Polisi

Amrywiaeth

3.29 Ar ôl adolygu tystiolaeth (gan gynnwys arolygon o gynghorwyr sy'n ymadael a'u rhesymau), daeth Pwyllgor Llywodraeth Leol a Chymunedau'r Senedd i'r casgliad nad oedd unrhyw dystiolaeth uniongyrchol i awgrymu bod cyfraddau cydnabyddiaeth ariannol yn effeithio ar amrywiaeth. Nid yw hynny o reidrwydd yn golygu nad yw cydnabyddiaeth ariannol yn ystyriaeth yn y maes hwn. Yn hytrach, mae a wnelo'n fwy â'r ffaith nad oedd y Pwyllgor yn gallu dod i'r casgliad ei fod yn ffactor yn seiliedig ar y wybodaeth gyfredol.

3.30 Awgrymodd y Pwyllgor y gall cyfraddau yn gyffredinol fod yn rhy isel i ddenu nifer sylweddol o unigolion i ymgeisio am rôl cynghorydd, a allai effeithio ar amrywiaeth ymgeiswyr:

3.31 Mae canfyddiadau adroddiad gan [Bwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau'r Senedd \(2019\)](#) yn awgrymu, o gymharu â chyflogaeth am dâl draddodiadol, fod cyflog blynyddol sylfaenol prif gynghorwyr yng Nghymru yn rhy isel i ddenu pobl ifanc neu annog mwy o amrywiaeth.

3.32 Mae'r adroddiad hefyd yn cysylltu'r angen i ddenu cynghorwyr iau â mater cydnabyddiaeth ariannol. Mae rhai dyfyniadau perthnasol gan gynghorwyr sy'n dangos y negeseuon wedi'u cynnwys isod:

'Principal and community and town councillors, and dual-hatters all emphasised the need to improve the age, gender and social balance within the councillor population, as these quotes illustrate...

In making such a call however, some of the barriers that prevented potential candidates from putting themselves forward to stand were identified, including the demands of the role, the type of work involved and the financial aspects of the role'.

3.33 Mae a wnelo un maes lle roedd y Panel wedi ystyried effaith cydnabyddiaeth ariannol ar amrywiaeth â chymorth i gynghorwyr â chyfrifoldebau gofalu ac anghenion o ran cymorth personol. Mae hyn wedi cynnwys ystyried sut y caiff y taliadau hyn eu cyhoeddi yn dilyn tystiolaeth ansoddol a gasglwyd gan y Panel fod cyhoeddi'r taliadau hyn, mewn rhai achosion, yn dod yn fater gwleidyddol i'r fath raddau fel bod unigolion yn cael eu hatal rhag eu hawlio. Mae'r tablau canlynol yn darparu data ar y taliadau a gafodd eu hawlio.

Tabl 5 – Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol – ffigurau cymharol o'r chwe blynedd diwethaf – cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol

Blwyddyn Ariannol	Cyfanswm	Nifer yr Awdurdodau a hawliodd daliadau	Cynnydd neu ostyngiad
2016 – 2017	£13,849.42*	4	-
2017 – 2018	£15,289.00	9	+ £1,439.58
2018 – 2019	£13,231.00	12	- £2,058.00
2019 – 2020	£13,978.64	7	+ £747.64
2020 – 2021	£8,054.35	5	- £5,924.29
2021 – 2022	£6,095.09	3	- £1,959.26

*Nododd un awdurdod (Conwy) fod un Aelod wedi hawlio arian i ad-dalu costau gofal ond nid oes unrhyw gyfanswm wedi'i nodi ar y ffurflen.

Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol – cynghorau tref a chymuned

Mae un Cyngor wedi cyhoeddi'r taliad ar gyfer y cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol

Cyngor	Swm	Grŵp
Cyngor Cymuned y Mwmbwls	£673.00	A

Ffynhonnell: IRP (23)361 Statement of Payments to Principal Councils, Town and Community Councils, National Parks Authorities and Fire and Rescue Authorities

3.34 Mae'r niferoedd hyn yn parhau i fod yn fach o gymharu â chyfanswm y cynghorwyr (1234 o gynghorwyr sir a chynghorwyr bwrdeistref sirol a thua 8000 o gynghorwyr tref a chymuned) ac yn ganran fach o'r gwariant blynyddol ar gydnabyddiaeth ariannol cynghorwyr (gweler Atodiad 4) a chyfanswm gwariant refeniw cynghorau.

Ffynhonnell: IRP (23)362 Statement of Payments to Community and Town Councils

Iechyd Democratiaidd

3.35 Casglwyd y data canlynol at ei gilydd gan Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru, a goladodd ddata gan awdurdodau lleol. Nid yw'r data wedi'u dilysu

ond, am fod yn ffigurau yn fanwl iawn, mae'r lwfans cyfeiliornad yn debygol o fod yn fach iawn

3.36 Isod ceir trosolwg o ganlyniadau cynghorau tref a chymuned yn etholiadau lleol Mai 2022:

Tabl 6 - Seddi ar gynghorau cymuned yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol, yn ôl math

Math o sedd cyngor	2017		2022	
	%oedran	Rhif	%oedran	Rhif
Etholedig (diwrthwynebiad)	64	5,075	62	4,857
Etholedig (a ymladdwyd)	19	1,531	22	1,770
Seddi heb eu llenwi	17	1,348	16	1,256
Cyfanswm	100	7,954	100	7,883

3.37 Er mwyn i gyngor cymuned ddatgan ei fod yn gymwys i arfer pŵer cyffredinol cymhwysedd, un o'r amodau y mae'n rhaid iddo ei fodloni yw bod o leiaf ddwy o bob tair sedd wedi'u hethol (naill ai drwy gynnal pleidlais neu'n ddiwrthwynebiad). Yn 2022, bodlonodd tua 70% o'r cynghorau cymuned yr amod hwn. Yn 2017, byddai tua 85% o'r cynghorau cymuned wedi bodloni'r amod hwn.

3.38 Nid oedd gan tua 30 o gynghorau cymuned (4%) gworwm yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol. Mae hyn yn golygu eu bod wedi methu ag ethol tri chynghorydd neu lai na thraean o gyfanswm yr aelodau - pa un bynnag yw'r mwyaf.

3.39 Y ganran a bleidleisiodd yn etholiadau llywodraeth leol 2022 oedd 38%, o gymharu â 42% yn 2017. Mae hyn yn awgrymu lefel isel o gyfranogiad mewn cynghorau cymuned, yn ogystal â lefel isel o ddiddordeb mewn gwasanaethu ar gynghorau cymuned.

3.40 Ar 13 Ebrill 2022, cyhoeddodd Cymdeithas Diwygio Etholiadol Cymru erthygl o dan y teitl: *"Elections Cancelled: Over 100,000 Welsh voters to be denied a vote"*. Nododd yr erthygl fod gwaith dadansoddi newydd gan ERS Cymru yn amcangyfrif na fyddai 106,920 o bleidleiswyr yng Nghymru yn cael lleisio eu barn oherwydd etholiadau diwrthwynebiad.

3.41 Nododd yr erthygl y byddai o leiaf un etholiad diwrthwynebiad yn cael ei gynnal mewn naw o'r 22 o gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol yng Nghymru, gydag 28 yn cael eu cynnal yn yr ardal cyngor yr effeithid arni waethaf, sef Gwynedd. Amcangyfrifodd ERS na fyddai 30,722 o bleidleiswyr yng Ngwynedd yn cael dewis rhwng ymgeiswyr oherwydd diffyg cystadleuaeth.

3.42 O'r naw awdurdod lleol a restrwyd yn yr erthygl fel rhai lle y byddai etholiad diwrthwynebiad yn cael ei gynnal, mae pedwar yn awdurdodau yng Ngogledd Cymru:

- Sir Ddinbych – 1 sedd ddiwrthwynebiad mewn 1 ward

- Sir y Fflint – 2 sedd ddiwrthwynebiad mewn 2 ward
- Gwynedd – 28 o seddi diwrthwynebiad mewn 27 o wardiau
- Wrecsam – 8 sedd ddiwrthwynebiad ar draws 8 ward

Y pum awdurdod lleol arall sydd a restrwyd yn yr erthygl yw:

- Sir Gaerfyrddin – 1 sedd ddiwrthwynebiad mewn 1 ward
- Ceredigion – 5 sedd ddiwrthwynebiad mewn 5 ward
- Castell-nedd Port Talbot – 3 sedd ddiwrthwynebiad mewn 2 ward
- Sir Benfro – 19 o seddi diwrthwynebiad mewn 19 o wardiau
- Powys – 7 sedd ddiwrthwynebiad mewn 7 o wardiau

Roedd cyfanswm o 74 o seddi diwrthwynebiad mewn 72 o wardiau ledled Cymru.

4. Fforddiadwyedd

4.1 Darperir y wybodaeth ganlynol er mwyn helpu i lywio trafodaethau'r Panel ynghylch fforddiadwyedd.

Erthyglau newyddion diweddar

4.2 Yn ddiweddar (yr wythnos yn dechrau 21 Awst) cyhoeddodd y BBC ddwy erthygl newyddion sy'n ymwneud â'r drafodaeth ynghylch fforddiadwyedd awdurdodau lleol. Mae dolenni i'r erthyglau hyn wedi'u cynnwys isod:

- Cyngor yng Nghymru yn wynebu toriadau sylweddol mewn gwasanaethau – [Cuts warning as Welsh councils face £395m shortfall - BBC News](#).
- Toriadau cyllidebol sy'n canolbwyntio ar y DU a heb fod yn benodol i Gymru [Black hole in town hall budgets rises to £5bn - BBC News](#)

Cyllid Awdurdod Lleol

4.3 Ar gyfer blwyddyn ariannol 2021-22 y mae ystadegau cyhoeddedig mwyaf diweddar sy'n ymwneud â chyfanswm gwariant refeniw cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol. Yn 2021-22 cynyddodd cyfanswm gwariant refeniw 4.3 y cant i £9.5 biliwn. Gwariant refeniw y pen oedd £2,996, sy'n cyfateb i gynnydd o £124 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

4.4 Cyn dirwasgiad 2008-09 a'r mesurau cyni dilynol, roedd cynnydd blynnodol o 5 y cant neu 6 y cant yn cael eu cofnodi'n rheolaidd ond ers 2010-11 dim ond mewn pedair blynedd y cofnodwyd twf uwchlaw 2 y cant.

4.5 Mae hyn wedi cael effaith amrywiol yn dibynnu ar y meysydd gwasanaeth er bod newidiadau mewn dulliau dosbarthu yn golygu y dylid ystyried gwaith dadansoddi yn ofalus. Ar y cyfan, mae gwasanaethau statudol megis addysg a gwasanaethau cymdeithasol wedi'u diogelu (gyda gwasanaethau cymdeithasol yn cofnodi'r cynnydd mwyaf mewn gwariant) ond mae gwariant ar wasanaethau eraill megis llyfrgelloedd,

ffyrdd a thrafnidiaeth a chynllunio wedi lleihau yn gyffredinol ers 2010-11. Mae addysg a gwasanaethau bellach yn cyfrif am 67 y cant o gyfanswm gwariant awdurdodau unedol o gymharu â 59 y cant yn 2010-11 a 60 y cant yn 1999-2000.

[Gwariant alldro refeniw a chyfalaf awdurdodau lleol: Ebrill 2021 i Fawrth 2022 | LLYW.CYMRU](#)

[Gwariant alldro refeniw, yn ôl awdurdod \(llyw.cymru\)](#)

4.6 Mae a wnelo'r wybodaeth gyhoeddedig ddiweddaraf am wariant refeniw rhagamcanol â blwyddyn ariannol 2023-24. Cyfanswm gwariant refeniw wedi'i gyllidebu fel y'i cofnodwyd gan awdurdodau lleol ar gyfer 2023-24 yw £10.4 biliwn, sef cynnydd o 7.6% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

4.7 Cofnododd cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol gynnydd o 7.9% neu £670 miliwn yn eu gwariant refeniw wedi'i gyllidebu a chofnododd yr heddlu gynnydd o 4.6%. Cofnododd awdurdodau tân gynnydd o 11.9% a chofnododd awdurdodau parciau cenedlaethol gynnydd o 0.5%.

4.8 Gwynedd sy'n dangos y cynnydd sirol mwyaf mewn gwariant refeniw, sef 13.2%, oherwydd ei rôl fel awdurdod arweiniol ar gyfer grant mawr o Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU. Abertawe sy'n dangos y cynnydd lleiaf, sef 3.8%.

Ceir dolenni i'r dogfennau llawn isod:

[Cyllideb refeniw awdurdodau lleol a rhagolygon gwariant cyfalaf: Ebrill 2023 i Fawrth 2024 \(llyw.cymru\)](#)

[Gwariant refeniw a gyllidebwyd yn ôl manylion y gwasanaeth \(llyw.cymru\)](#)

4.9 Gofynnodd Tîm Ystadegol Llywodraeth Cymru am wybodaeth am wariant gros ar gyfer 2022-23 ar gyfer pob awdurdod lleol ym mis Gorffennaf eleni a disgwyli'r data gael eu cyhoeddi ym mis Hydref.

Ffigurau Setliad Cyllid Awdurdodau Lleol ar gyfer 2023-24

4.10 Mae'r wybodaeth hon ar gael drwy ddilyn y dolenni canlynol:

[Cyhoeddwyd ffigurau'r setliadau terfynol gan y Gweinidog – setliad refeniw a chyfalaf llywodraeth leol: terfynol 2023 i 2024 | LLYW.CYMRU.](#)

4.11 Cadarnhaodd llythyr a anfonwyd at Arweinwyr Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol yng Nghymru (dyddiedig 28 Chwefror) gan y Gweinidog Llywodraeth Leol y setliadau:

[Cadarnhawyd y setliadau terfynol ar 28 Chwefror 2023. - 2022-23 - LGS - Llythyr \(llyw.cymru\)](#)

4.12 Cynyddodd cyllid craidd ar gyfer llywodraeth leol yn 2023-24 7.9% ar sail tebyg am debyg o gymharu â 2022-23. Ni chafodd yr un awdurdod gynnydd llai na 6.5%. Roedd hwn yn gynnydd sylweddol o gymharu â'r ffigur dangosol a ddarparwyd yn y gyllideb flaenorol.

Ar gyfer 2024-25, y cynnydd dangosol yw 3.06% ((i £5.69bn o £5.521bn)

4.13 Bydd y dyddiad y cyhoeddir setliad nesaf awdurdodau lleol yn dibynnu ar gyhoeddi cyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024-25. Bydd cyflwyno cyllideb ddrafft ym mis Rhagfyr (fel y digwyddodd y llynedd) yn golygu y caiff dyraniadau'r setliad dros dro ar gyfer llywodraeth leol eu cyhoeddi ym mis Rhagfyr, gyda'r dyraniadau terfynol yn cael eu cyhoeddi ym mis Chwefror neu ar ddechrau mis Mawrth. Fodd bynnag, ni fu unrhyw gyhoeddiadau eto ynghylch dyddiad cyllideb ddrafft na chyllideb derfynol Llywodraeth Cymru. Mae'n bosibl na chaiff y gyllideb derfynol ei phennu tan ar ôl toriad y Nadolig.

Mae Atodiad 2 yn cynnwys dadansoddiad blaenorol y Panel o gyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol a dalwyd gan Gyngorau yng Nghymru. Mae'r swm hwn yn dal i fod yn ganran fach o gyfanswm gwariant refeniw cyngorau.

5. Crynodeb

5.1 Mae'r papur hwn wedi darparu amrywiaeth o ddata, tystiolaeth a ffactorau cydestunol er mwyn llywio proses gwneud penderfyniadau'r Panel mewn perthynas â'i ddyfarniadau ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25.

Atodiad 1

Ceir esboniad i ategu Atodiad 1 yn Nhabl 7 isod.

Y tabl a ddefnyddir yw'r enillion wythnosol gros (canolrifol) cyfartalog yn ôl ardal leol yng Nghymru a blwyddyn. Ceir y tabl yn:

[Enillion wythnosol gros cyfartalog \(canolrif\) yn ôl ardaloedd lleol yng Nghymru a blwyddyn \(£\) \(llyw.cymru\)](#)

Daeth y Panel i'r casgliad bod aelodau mainc gefn yn parhau i weithio'r hyn sy'n cyfateb i dri diwrnod yr wythnos a bod Arweinwyr, Dirprwy Arweinwyr ac aelodau Gweithredol yn gweithio'r hyn sy'n cyfateb i bum diwrnod yr wythnos.

mae 260 o ddiwrnodau gwaith mewn blwyddyn (5 diwrnod x 52.0152 wythnos mewn blwyddyn). Mae'r cyflog sylfaenol ar gyfer 156 diwrnod ($\frac{3}{5} \times 260$ neu 3×52).

Y ffigur y mae angen inni ei ddefnyddio ar gyfer adroddiad 2024 fydd £598.10 wedi'i luosi wedyn â 52.0152 (ar gyfer nifer yr wythnosau mewn blwyddyn). Yna, bydd angen trosi'r ffigur hwn i dri diwrnod yr wythnos.

Cyfrifo'r cyflog sylfaenol

$$598.10 \times 52.0152 = 31,110.29.$$

$$31,110.29 \text{ wedi'i rannu â } 5 \text{ ac yna wedi'i luosi â } 3 \text{ (i roi } \frac{3}{5}) = 18,666$$

Mae'r tabl isod yn amlinellu'r sefyllfa ym mhob awdurdod lleol a faint o arian a delir i bob swydd. Mae'r tabl hefyd yn dangos y taliad arfaethedig ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-2025, faint yw'r cynnydd mewn punnoedd a chanran ac yna'r ffordd y mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo.

Tabl 7– Esboniad o'r ffordd y mae lwfansau yn cael eu cyfrifo

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cyflog sylfaenol i bob Cynghorydd	£17,600	£18,666	£1,066	6.06 %	598.10 x 52.0152 = 31,110.29. 31,110.29 wedi'i rannu â 5 ac yna wedi'i luosi â 3 (i roi 3/5) = £18,666

Grŵp A – awdurdodau lleol â phoblogaeth o fwy na 200,000

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Band 1 – Arweinydd	£66,000	£69,998	£3,998	6.06 %	Arweinydd yng Ngrŵp A = Caiff y cyflog sylfaenol ei luosi â 3.75 $£18,666 \times 3.75 = \mathbf{69,998}$
Band 1 – Dirprwy Arweinydd	£46,200	£48,999	£2,799	6.06 %	Telir 70% o gyflog ei arweinydd i'r dirprwy arweinydd. 70% o £69,998 = £48,999
Band 2 – Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	£39,600	£41,999	£2,399	6.06 %	Telir 60% o gyflog ei arweinydd i aelod gweithredol. 60% o £69,998 = £41,999

Grŵp B - awdurdodau lleol â phoblogaethau rhwng 100,000 a 200,000

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Band 1 – Arweinydd	£59,400	£62,998	£3,598.32	6.06 %	Mae taliad arweinydd yng Ngrŵp B wedi'i bennu ar 90% o gyflog arweinydd yng Ngrŵp A. 90% o £69,998 = £62,998
Band 1 – Dirprwy Arweinydd	£41,580	£44,099	£2,518.83	6.06 %	Telir 70% o gyflog ei arweinydd i'r dirprwy arweinydd. 70% o £62,998.32 = £44,099
Band 2 – Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	£35,640	£37,799	£2,158.99	6.06 %	Telir 60% o gyflog ei arweinydd i aelod gweithredol. 60% o £62,998.32 = £37,799

Grŵp C – awdurdodau lleol â phoblogaeth o hyd at 100,000

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Band 1 – Arweinydd	£56,100	£59,498	£3,398.42	6.06 %	Mae taliad arweinydd yng Ngrŵp C wedi'i bennu ar 85% o gyflog arweinydd yng Ngrŵp A. 85% o £69,998 = £59,498
Band 1 – Dirprwy Arweinydd	£39,270	£41,649	£2,378.89	6.06 %	Telir 70% o gyflog arweinydd yng Ngrŵp C i'r dirprwy arweinydd. 70% o £59,498 = £41,649
Band 2 – Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	£33,660	£35,699	£2,039.05	6.06 %	Telir 60% o gyflog ei arweinydd i aelod gweithredol. 60% o £59,498 = £35,699

Swyddi Band 3 – Cadeirydd Pwyllgor, Pennaeth Dinesig a Llywydd

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cadeirydd Pwyllgor (os caiff ei dalu) – mater i'r awdurdod lleol yw penderfynu a ddylid talu unigolyn am gyflawni'r rôl hon.	£26,400	£27,999	£1,599	6.06%	Cyflog sylfaenol ac elfen rôl Band 3 2023. £18,666 + £9,333.09 = £27,999
Pennaeth Dinesig	£26,400	£27,999	£1,599	6.06%	Cyflog sylfaenol ac elfen rôl Band 3 2023. £18,666 + £9,333.09 = £27,999
Y Llywydd (os caiff ei dalu) – mater i'r awdurdod lleol yw penderfynu a ddylid talu unigolyn am gyflawni'r rôl hon.	£26,400	£27,999	£1,599	6.06%	Cyflog sylfaenol ac elfen rôl Band 3 2023. £18,666 + £9,333.09 = £27,999

Swydd Band 4

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Leader of largest opposition group – must be paid	£26,400	£27,999	£1,599	6.06%	Basic salary plus 2023 Band 4 role element. $£18,666 + £9,333.09 = \mathbf{£27,999}$
Leader of other political groups (may be paid)	£21,340	£22,406	£1,066	5.00%	Basic salary plus 2023 Band 5 role element. $£18,666 + £3,740 = \mathbf{£22,406}$
Deputy Civic Head	£21,340	£22,406	£1,066	5.00%	Basic salary plus 2023 Band 5 role element. $£18,666 + £3,740 = \mathbf{£22,406}$

Swyddi Band 5 – Arweinydd grwpiau gwleidyddol eraill (rhaid iddo gael ei dalu) a Dirprwy Bennaeth Dinesig

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Arweinydd grwpiau gwleidyddol eraill (rhaid iddo gael ei dalu)	£21,340	£22,406	£1,066	5.00%	Cyflog sylfaenol ac elfen rôl Band 5 2023. £18,666 + £3,740 = £22,406
Dirprwy Bennaeth Dinesig	£21,340	£22,406	£1,066	5.00%	Cyflog sylfaenol ac elfen rôl Band 5 2023. £18,666 + £3,740 = £22,406

Cyd-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cadeirydd	£8,800	£9,333	£533	6.05%	Elfen rôl am dâl o gyflog Band 3
Aelod	£4,400	£4,667	£267	6.06%	Telir 50% o gyflog cadeirydd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu

Awdurdodau Parciau Cenedlaethol – Bannau Brycheiniog, Arfordir Penfro ac Eryri

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cadeirydd	£13,764	£14,598	£834	6.06%	Cyflog aelod o awdurdod parc cenedlaethol ac elfen rôl Band 3 2023. £5,264.32 + £9,333 = £14,598
Dirprwy Gadeirydd	£8,704	£9,005	£300.82	3.45%	Cyflog aelod o awdurdod parc cenedlaethol ac elfen rôl Band 5 2023. £5,264.32 + £3,740 = £9,005
Aelod	£4,964	£5,264.82	£300.82	6.06%	Telir cyflog aelod o awdurdod parc cenedlaethol am ymrwymiad amser o 44 diwrnod y flwyddyn. Fe'i telir ar gyfradd ddyddiol cyflog sylfaenol cynghorydd. Mae 260 o ddiwrnodau gwaith mewn blwyddyn (5 diwrnod x 52.0152 wythnos). Mae cynghorydd yn gweithio tri diwrnod yr wythnos. Felly, mae'n gweithio 156 diwrnod y flwyddyn (3/5 x 260 neu 3 x 52). Cyfradd ddyddiol cynghorydd yw cyflog sylfaenol (£18,666) wedi'i rannu â nifer ei

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cadeirydd	£13,764	£14,598	£834	6.06%	Cyflog aelod o awdurdod parc cenedlaethol ac elfen rôl Band 3 2023. £5,264.32 + £9,333 = £14,598
					ddiwrnodau gwaith y flwyddyn (156) = £119.65. Cyflog aelod o awdurdod parc cenedlaethol yw 44 diwrnod (ymrwymiad amser awdurdod parc cenedlaethol) wedi'i luosi â £119.65 (cyfradd ddyddiol cynghorydd) = £5,264 . Noder: Yn 2020 cynyddwyd ymrwymiad amser awdurdod parc cenedlaethol o 42 i 44 diwrnod.
Cadeirydd Pwyllgor	£8,704	£9,005	£300.82	3.45%	Cyflog aelod o awdurdod parc cenedlaethol ac elfen rôl Band 5 2023. £5,264.32 + £3,740 = £9,005

Awdurdodau Tân ac Achub – De Cymru, Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gogledd Cymru

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cadeirydd	£11,282	£11,965	£683.49	6.06%	Cyflog aelod o awdurdod tân ac achub ac elfen rôl Band 3 2023. £2,632.41 + £9,333= £11,965.
Dirprwy Gadeirydd	£6,222	£6,372	£150.41	2.42%	Cyflog aelod o awdurdod tân ac achub ac elfen rôl Band 5 2023. £2,632.41 + £3,740 = £6,372
Aelod	£2,482	£2,632.41	£150.41	6.06%	Telir cyflog aelod o awdurdod tân ac achub am ymrwymiad amser o 22 diwrnod y flwyddyn. Fe'i telir ar gyfradd ddyddiol cyflog sylfaenol cynghorydd. Mae 260 o ddiwrnodau gwaith mewn blwyddyn (5 diwrnod x 52.0152 wythnos). Mae cynghorydd yn gweithio tri diwrnod yr wythnos. Felly, mae'n gweithio 156 diwrnod y flwyddyn (3/5 x 260 neu 3 x 52). Cyfradd ddyddiol cynghorydd yw cyflog sylfaenol (£18,666) wedi'i rannu â nifer ei ddiwrnodau gwaith y flwyddyn (156) = £119.65

Swydd cynghorydd	Taliad ar gyfer 2023-2024	Taliad arfaethedig ar gyfer 2024-2025	Cynnydd £	Cynnydd %	Sut mae'r ffigur yn cael ei gyfrifo
Cadeirydd	£11,282	£11,965	£683.49	6.06%	Cyflog aelod o awdurdod tân ac achub ac elfen rôl Band 3 2023. £2,632.41 + £9,333= £11,965.
					Cyflog aelod o awdurdod tân ac achub yw 22 diwrnod (ymrwymiad amser awdurdod tân ac achub) wedi'i luosi â £119.65 (cyfradd ddyddiol cynghorydd) = £2,632.41. Noder: Yn 2020 cynyddwyd ymrwymiad amser awdurdod parc cenedlaethol o 20 i 22 diwrnod.
Cadeirydd Pwyllgor	£6,222	£6,372	£150.41	2.42%	Cyflog aelod o awdurdod tân ac achub ac elfen rôl Band 5 2023. £2,632.41 + £3,740 = £6,372

Mae'r daenlen excel yn cynnwys y tabl isod sy'n darparu gwybodaeth a chymaryddion o Ganolrif Cymru, cyflog byw'r DU a'r cyflog

a delir i Aelodau Seneddol/Aelodau o'r Senedd o gymharu â chyflog Cynghorydd.

Tabl 8 - Tabl Cymaryddion – cyflog Sylfaenol Gwirioneddol a chymaryddion gwirioneddol a chymaryddion sy'n cyfateb i 3 diwrnod (60%) ar gyfer 2013 i 2023

Blwyddyn	Cyflog sylfaenol IRPW – 3 diwrnod	Canolrif Cymru		NJC SP 20		Living Wage Foundation y DU		Aelodau o'r Senedd		Aelodau Seneddol		Y Cyflog Byw
		llawn amser	3 diwrnod	llawn amser	3 diwrnod	llawn amser	3 diwrnod	llawn amser	os yw'n 3 diwrnod	llawn amser	os yw'n 3 diwrnod	llawn amser
2013	13,175	24,499	14,699	23,188	13,913	13,927	8,356	53,852	32,311	66,396	39,838	11,488
2014	13,175	24,655	14,793	23,288	13,973	14,291	8,575	53,852	32,311	67,060	40,236	11,833
2015	13,300	24,915	14,949	23,698	14,219	15,019	9,012	53,852	32,311	74,000	44,400	12,198
2016	13,300	25,643	15,386	23,935	14,361	15,383	9,230	54,391	32,635	74,962	44,977	13,108
2017	13,300	25,904	15,542	24,174	14,504	15,930	9,558	64,000	38,400	76,011	45,607	13,654
2018	13,400	26,476	15,886	24,657	14,794	16,385	9,831	65,344	39,206	77,379	46,427	14,255
2019	13,868	27,828	16,697	25,295	15,177	16,931	10,159	67,649	40,589	79,468	47,681	14,947
2020diw.	14,218	28,166	16,900	25,991	15,594	17,295	10,377	67,649	40,589	81,932	49,159	15,875
2021dros dro	14,368	29,274	17,564	26,446	15,868	18,023	10,814	67,649	40,589	81,932	49,159	16,221
2022	16,800	31,110	18,666	28,371	17,023	19,843	11,906	67,920	40,752	84,144	50,486	17,295
2023	17,600	Tachwedd	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	69,958	41,975	86,584	51,950	18,989
2024	18,666											

*Mae'r ffigurau fesul awr wedi'u lluosu â 35 awr a 52 wythnos i gynhyrchu ffigurau amser llawn.

Atodiad 2

Isod ceir y ddolen i'r daenlen excel lawn sy'n gynnwys taenlen fforddiadwyedd

2024-2025 Financial
impact - draft Annual

Rhoddir esboniad i ategu **Atodiad 2** isod

Sut y caiff y ffigurau eu cyfrifo?

Cyflog sylfaenol

Cyflog sylfaenol Cynghorwyr yn 2023-2024 yw £17,600.

Gan ddefnyddio [cymharydd ASHE](#), y ffigur arfaethedig ar gyfer cyflog sylfaenol Cynghorwyr yn 2024-2025 yw £18,666

Byddai hyn yn cyfateb i gynnydd o £1,066 ar gyfer cyflog Cynghorydd yn 2024-2025.

Gan ddefnyddio Cyngor Caerdydd fel awdurdod enghreifftiol, byddai ffigur arfaethedig y cyflog sylfaenol ar gyfer Cynghorau yn arwain at gynnydd o £84,227.43 yn eu cyllideb.

Dull Cyfrifo

Cynnydd yn y cyflog sylfaenol – £1,066

Wedi'i luosi â nifer y Cynghorwyr yng Nghyngor Caerdydd – 79
= £84,227.43.

Cyflogau uwch-gynghorwyr

Mae'r 22 o awdurdodau lleol wedi'u rhannu'n dri Grŵp, sef A, B ac C, yn ôl poblogaeth.

Grŵp A – poblogaeth o fwy na 200,000

Caerdydd

Rhondda Cynon Taf

Abertawe

Grŵp B – poblogaeth rhwng 100,000 a 200,000

Pen-y-bont ar Ogwr

Caerffili

Sir Gaerfyrddin

Conwy

Sir y fflint

Gwynedd

Casnewydd

Castell-nedd Port Talbot

Sir Benfro

Powys

Bro Morgannwg

Wrecsam

Grŵp C – poblogaeth o hyd at 200,000

Blaenau Gwent

Ceredigion

Sir Ddinbych
Merthyr Tudful
Sir Fynwy
Torfaen
Ynys Môn

Telir cyflogau uwch-gynghorwyr yn ôl pob Grŵp, fel a ganlyn. Y ffigurau yw'r ffigurau arfaethedig sydd i'w talu i'r Cynghorwyr hynny mewn rolau uwch ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-2025

	Grŵp A 2023-2024	Grŵp A 2024-2025	Grŵp B 2023-2024	Grŵp B 2024-2025	Grŵp C 2023-2024	Grŵp C 2024-2025
Arweinydd	£66,000	£69,998	£59,400	£62,998	£56,100	£59,498
Dirprwy Arweinydd	£46,200	£48,999	£41,580	£44,099	£39,270	£41,649
Aelod Gweithredol	£39,600	£41,999	£35,640	£37,799	£33,660	£35,699
Cadeirydd Pwyllgor	£25,593	£27,999	£25,593	£27,999	£25,593	£27,999
Pennaeth Dinesig						
Y Llywydd						
Arweinydd y Grŵp Gwrthbleidiol Mwyaf	£25,593	£27,999	£25,593	£27,999	£25,593	£27,999
Arweinydd Grwpiau Gwleidyddol Eraill	£20,540	£22,406	£20,540	£22,406	£20,540	£22,406
Dirprwy Bennaeth Dinesig						

Mae'r cynnydd arfaethedig yng nghyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer Grwpiau A, B ac C ar gyfer blwyddyn ariannol 2024 – 2025 fel a ganlyn:

Grŵp A	£19,590.90
Grŵp B	£15,899.27
Grŵp C	£14,196.97

Dull Cyfrifo

Gan ddefnyddio awdurdod yng Ngrŵp A fel enghraifft o'r ffordd y cafodd y cyfanswm ei gyfrifo, cafodd y cyflog sylfaenol ei ddiynnu o gyfanswm pob cyflog a roddodd ffigur ar gyfer y swm a dalwyd ar gyfer pob rôl.

Er enghraifft, cafodd £18,666 (y cyflog sylfaenol) ei ddiynnu o gyflog Arweinydd yng Ngrŵp A, sef £69,998.14. Mae hyn yn rhoi ffigur o £51,331.97, sef y swm a dalwyd ar gyfer y rôl.

Ailadroddwyd y broses hon ar gyfer cyflogau pob uwch-gynghorydd fel y dangosir isod.

Grŵp A

Y nifer mwyaf o gyflogau uwch-gynghorwyr a ganiateir mewn awdurdod yng Ngrŵp A - 19

Y dadansoddiad o gyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer awdurdod yng Ngrŵp A:

Arweinydd x 1

Dirprwy Arweinydd x 1

Aelod gweithredol / Aelod o'r Cabinet x 8

Cadeirydd Pwyllgor x 6

Pennaeth Dinesig x 1

Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf x 1

Plaid wleidyddol arall x 1

Noder: mae hyn yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp A yn penodi wyth aelod i'w bwyllgor gweithredol / cabinet a chwe chadeirydd pwyllgor. Gall awdurdod benderfynu peidio â defnyddio pob swydd uwch.

2023 – 2024 – gwirioneddol

Swydd	Band	Swm	Llai'r Cyflog Sylfaenol	Taliad am y Rôl	Cyfanswm
Arweinydd	1	£66,000.00	£17,600.00	£48,400.00	£48,400.00
Dirprwy Arweinydd	1	£46,200.00	£17,600.00	£28,600.00	£28,600.00
Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	2	£39,600.00	£17,600.00	£22,000.00	*£176,000.00
Cadeirydd Pwyllgor	3	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	**£52,800.00
Pennaeth Dinesig	3	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	£8,800.00
Arweinydd - yr Wrthblaid Fwyaf	4	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	£8,800.00
Plaid Wleidyddol Arall	5	£21,340.00	£17,600.00	£3,740.00	£3,740.00
Cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch- gynghorwyr					£327,140.00

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp A yn penodi wyth aelod gweithredol / aelod o'r cabinet. £22,000.00 x 8 = 176,000.00.

**Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp A yn penodi chwe Chadeirydd Pwyllgor.
£8,800.00 x 6 = 52,800.000.

Y cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer 2023-2024 yw **£327,140.00**.

2024 / 2025 – arfaethedig

Swydd	Band	Swm	Llai'r Cyflog Sylfaenol	Taliad am y Rôl	Cyfanswm
Arweinydd	1	£69,998	£18,666	£51,331.97	£51,331.97
Dirprwy Arweinydd	1	£48,999	£18,666	£30,332.53	£30,332.53
Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	2	£41,999	£18,666	£23,332.71	*£186,661.68
Cadeirydd Pwyllgor	3	£27,999	£18,666	£9,333.09	**£55,998.54
Pennaeth Dinesig	3	£27,999	£18,666	£9,333.09	£9,333.09
Arweinydd - yr Wrthblaid Fwyaf	4	£27,999	£18,666	£9,333.09	£9,333.09
Plaid Wleidyddol Arall	5	£22,406	£18,666	£3,740.00	£3,740.00
Cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch- gynghorwyr					£346,730.90

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp A yn penodi wyth aelod gweithredol / aelod o'r cabinet. £23,332.71 x 8 = 186,661.68.

**Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp A yn penodi chwe Chadeirydd Pwyllgor. £9,333.09 x 6 = 55,998.54.

Y cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer 2024-2025 fyddai **£346,730.90**.

Byddai hyn yn cyfateb i gynnydd yng nghyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer awdurdod yng Ngrŵp A:

cyflogau uwch-gynghorwyr yn 2024-2025: £346,730.90

Llai cyflogau uwch-gynghorwyr yn 2023-2024: £327,140.00 =

£19,590.90

Defnyddir yr un dull cyfrifo ar gyfer Grwpiau B ac C.

Grŵp B

Y nifer mwyaf o gyflogau uwch-gynghorau a ganiateir mewn awdurdod yng Ngrŵp B – 18

Y dadansoddiad o gyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer awdurdod yng Ngrŵp B:

Arweinydd x 1

Dirprwy Arweinydd x 1

Aelod gweithredol / Aelod o'r Cabinet x 7

Cadeirydd Pwyllgor x 6

Pennaeth Dinesig x 1

Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf x 1

Plaid wleidyddol arall x 1

Noder: mae hyn yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp B yn penodi saith aelod i'w bwyllgor gweithredol / cabinet a chwe chadeirydd pwyllgor. Gall awdurdod benderfynu peidio â defnyddio pob swydd uwch.

2023 – 2024 – gwirioneddol

Swydd	Band	Swm	Llai'r Cyflog Sylfaenol	Taliad am y Rôl	Cyfanswm
Arweinydd	1	£59,400.00	£17,600.00	£41,800.00	£41,800.00
Dirprwy Arweinydd	1	£41,580.00	£17,600.00	£23,980.00	£23,980.00
Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	2	£35,640.00	£17,600.00	£18,040.00	*£126,280.00
Cadeirydd Pwyllgor	3	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	**£52,800.00
Pennaeth Dinesig	3	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	£8,800.00
Arweinydd - yr Wrthblaid Fwyaf	4	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	£8,800.00
Plaid Wleidyddol Arall	5	£21,340.00	£17,600.00	£3,740.00	£3,740.00
Cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch- gynghorwyr					£266,200.00

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp B yn penodi saith aelod gweithredol / aelod o'r cabinet. £18,040.00 x 7 = 126,280.00.

**Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp B yn penodi chwe Chadeirydd Pwyllgor. £8,800.00 x 6 = 52,800.000.

Y cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer 2023-2024 yw **£266,200.00**.

2024 / 2025 – arfaethedig

Swydd	Band	Swm	Llai'r Cyflog Sylfaenol	Taliad am y Rôl	Cyfanswm
Arweinydd	1	£62,998.32	£18,666	£44,332.15	£44,332.15
Dirprwy Arweinydd	1	£44,098.83	£18,666	£25,432.66	£25,432.66
Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	2	£37,799	£18,666	£19,132.82	*£133,929.74
Cadeirydd Pwyllgor	3	£27,999	£18,666	£9,333.09	**£55,998.54
Pennaeth Dinesig	3	£27,999	£18,666	£9,333.09	£9,333.09
Arweinydd - yr Wrthblaid Fwyaf	4	£27,999	£18,666	£9,333.09	£9,333.09
Plaid Wleidyddol Arall	5	£22,406	£18,666	£3,740.00	£3,740.00
Cyfanswm ar gyfer cyflogau					£282,099.27

uwch-gynghorwyr					
-----------------	--	--	--	--	--

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp B yn penodi saith aelod gweithredol / aelod o'r cabinet. £19,132.82 x 7 = 133,929.74.

**Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp B yn penodi chwe Chadeirydd Pwyllgor. £9,333.09 x 6 = 55,998.54.

Y cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer 2024-2025 fyddai **£282,099.27**.

Byddai hyn yn cyfateb i gynnydd yng nghyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer awdurdod yng Ngrŵp B: cyflogau uwch-gynghorwyr yn 2024-2025: £282.099.27

Llai cyflogau uwch-gynghorwyr yn 2023-2024: £266,200.00 =

£15,899.27

Grŵp C

Y nifer mwyaf o gyflogau uwch-gynghorau a ganiateir mewn awdurdod yng Ngrŵp B – 17 (caniateir hyd at 16 yn awdurdod Blaenau Gwent a hyd at 15 yn awdurdod Merthyr Tudful).

Y dadansoddiad o gyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer awdurdod yng Ngrŵp C:

Arweinydd x 1
 Dirprwy Arweinydd x 1
 Aelod gweithredol / Aelod o'r Cabinet x 6
 Cadeirydd Pwyllgor x 6
 Pennaeth Dinesig x 1

Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf x 1
 Plaid wleidyddol arall x 1

Noder: mae hyn yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp C yn penodi chwe aelod i'w bwyllgor gweithredol / cabinet a chwe chadeirydd pwyllgor. Gall awdurdod benderfynu peidio â defnyddio pob swydd uwch.

2023 – 2024 – gwirioneddol

Swydd	Band	Swm	Llai'r Cyflog Sylfaenol	Taliad am y Rôl	Cyfanswm
Arweinydd	1	£56,100.00	£17,600.00	£38,500.00	£38,500.00
Dirprwy Arweinydd	1	£39,270.00	£17,600.00	£21,670.00	£21,670.00
Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	2	£33,660.00	£17,600.00	£16,060.00	*£96,360.00
Cadeirydd Pwyllgor	3	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	**£52,800.00
Pennaeth Dinesig	3	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	£8,800.00
Arweinydd - yr Wrthblaid Fwyaf	4	£26,400.00	£17,600.00	£8,800.00	£8,800.00
Plaid Wleidyddol Arall	5	£21,340.00	£17,600.00	£3,740.00	£3,740.00
Cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch- gynghorwyr					£230,670.00

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp C yn penodi chwe aelod gweithredol / aelod o'r cabinet. £16,060.00 x 6 = 96,360.00.

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp C yn penodi chwe Chadeirydd Pwyllgor. £8,800.00 x 6 = 52,800.00.

Y cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer 2023-2024 yw **£230,670.00**.

2024 / 2025 – arfaethedig

Swydd	Band	Swm	Llai'r Cyflog Sylfaenol	Taliad am y Rôl	Cyfanswm
Arweinydd	1	£59,498	£18,666	£40,832.25	£40,832.25
Dirprwy Arweinydd	1	£41,649	£18,666	£22,982.72	£22,982.72
Aelod Gweithredol / Aelod o'r Cabinet	2	£35,699	£18,666	£17,032.88	*£102,197.28
Cadeirydd Pwyllgor	3	£27,999	£18,666	£9,333.09	**£55,998.54
Pennaeth Dinesig	3	£27,999	£18,666	£9,333.09	£9,333.09
Arweinydd - yr Wrthblaid Fwyaf	4	£27,999	£18,666	£9,333.09	£9,333.09
Plaid Wleidyddol Arall	5	£22,406	£18,666	£3,740.00	£3,740.00

Cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr					£244,416.97
--	--	--	--	--	--------------------

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp C yn penodi chwe aelod gweithredol / aelod o'r cabinet. £17,033 x 6 = 102,197.28.

*Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo yn seiliedig ar y dybiaeth bod awdurdod yng Ngrŵp C yn penodi chwe Chadeirydd Pwyllgor. £9,333 x 6 = 55,998.54.

Y cyfanswm ar gyfer cyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer 2024-2025 fyddai **£244,416.97**.

Byddai hyn yn cyfateb i gynnydd yng nghyflogau uwch-gynghorwyr ar gyfer awdurdod yng Ngrŵp C:

cyflogau uwch-gynghorwyr yn 2024-2025: £244,416.97

Llai cyflogau uwch-gynghorwyr yn 2023-2024: £230,670.00 =

£13,746.97

Atodiad 3

Mae'r canlynol yn rhoi dadansoddiad o'r lwfansau a dalwyd. (Mae taliadau gofal a chymorth personol a thaliadau y dewisodd cynghorwyr beidio â'u derbyn wedi'u cynnwys yn y prif bapur yn yr adrannau perthnasol).

Dadansoddiad o'r lwfansau a dalwyd

Prif Gynghorau

Lwfans	Aelodau Etholedig	Aelodau Cyfetholedig	Cyfanswm
Cyflog sylfaenol	£12,920,474.78	£168,546.00	£13,089,020.78
Cyflog uwch-gynghorydd	£7,842,022.64	£ -	£7,842,022.64
Cyflog dinesig	£449,099.66	£ -	£449,099.66
Teithio a Chynhaliaeth	£15,140.71	£1,149.61	£16,290.32
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£6,095.09	£0.00	£6,095.09
Lwfans TGCh *	£6,477.52	£42.60	£6,520.12
Lwfans Band Eang a Ffôn #	£32,573.81	£180.00	£32,753.81
Lwfans ffôn symudol \$	£7,757.83	£0.00	£7,757.83
Cyfraniadau pensiwn	£1,423,278.00	-	£1,423,278.00
Taliadau gan Gyrff Cyhoeddus eraill	£325,289.66	-	£325,289.66
Cyfanswm	£23,028,209.70	£169,918.21	£23,198,127.91

*Lwfans TGCh – Abertawe yn unig.

#Lwfans Band Eang a Ffôn – Sir y Fflint, Rhondda Cynon Taf ac Abertawe.

\$Lwfans ffôn symudol – Rhondda Cynon Taf ac Abertawe.

Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

Lwfans	Aelodau	Aelodau Cyfetholedig	Cyfanswm
Cyflog sylfaenol	£192,415.06	£2,325.75	£194,740.81
Cyflog uwch-gynghorydd	£68,306.09	-	£68,306.09
Cyflog dinesig	-	-	-
Teithio a Chynhaliaeth	£1,761.90	£0.00	£1,761.90
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£0.00	£0.00	£0.00
Lwfans TGCh	-	-	-
Lwfans Band Eang a Ffôn	-	-	-
Lwfans ffôn symudol	-	-	-
Cyfraniadau pensiwn	-	-	-
Taliadau gan Gyrrff Cyhoeddus eraill	£0.00	-	£0.00
Cyfanswm	£262,483.05	£2,325.75	£264,808.80

Ni wnaed unrhyw daliadau i aelodau cyfetholedig Bannau Brycheiniog

Awdurdodau Tân ac Achub

Lwfans	Aelodau	Aelodau Cyfetholedig	Cyfanswm
Cyflog sylfaenol	£144,921.94	£3,398.00	£148,319.94
Cyflog uwch-gynghorydd	£54,707.34	-	£54,707.34
Cyflog dinesig	-	-	-
Teithio a Chynhaliaeth	£461.35	£166.50	£627.85
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£0.00	£0.00	£0.00
Lwfans TGCh	-	-	-
Lwfans Band Eang a Ffôn	-	-	-
Lwfans ffôn symudol	-	-	-
Cyfraniadau pensiwn	-	-	-
Taliadau gan Gyrrff Cyhoeddus eraill	£0.00	-	£0.00
Cyfanswm	£200,090.63	£3,564.50	£203,655.13

Tueddiadau Blynyddol / ffigurau cymharol y tair blynedd diwethaf

Cyfanswm y lwfansau a dalwyd i'r holl aelodau – Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£24,751,105.08	-
2020 – 2021	£25,345,125.29	+ £594,020.21
2021 – 2022	£23,490,783.38	- £1,854,341.91

Prif Gynghorau

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£24,104,302.35	-
2020 – 2021	£24,977,456.69	+ £873,154.34
2021 – 2022	£23,198,127.91	- £1,779,328.78

Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£442,012.09	-
2020 – 2021	£294,700.37	- £147,311.72
2021 – 2022	£264,808.80	- £29,891.57

Awdurdodau Tân ac Achub

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£204,971.99	-
2020 – 2021	£198,279.03	- £6,692.96

2021 – 2022	£203,655.13	+ £ 5,376.1
-------------	-------------	-------------

Cynghorau Cymuned a Thref – Lwfansau

Mae'r tabl isod yn cynnwys dadansoddiad o'r holl lwfansau a dalwyd i Gyngorau ym mhob Cyngor Cymuned a Thref yng Nghymru ac yna ddadansoddiad o bob un o'r tri Grŵp.

Cyfanswm y lwfansau ar gyfer 2021-2022

Lwfans	Cyfanswm
Taliad sylfaenol	£183,997.53
Cadeirydd / Maer y Cyngor	£109,366.32
Is-gadeirydd / Dirprwy Faer y Cyngor	£15,298.00
Taliad cyfrifoldeb	£50,133.34
Lwfans Colled Ariannol	£110.00
Teithio a Chynhaliaeth	£1,426.88
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£673.00
Arall	£6,164.21
Cyfanswm	£367,169.28

Grŵp A

Lwfans	Cyfanswm
Taliad sylfaenol	£59,958.33
Cadeirydd / Maer y Cyngor	£42,661.67
Is-gadeirydd / Dirprwy Faer y Cyngor	£8,488.00
Taliad cyfrifoldeb	£30,783.84
Lwfans Colled Ariannol	£110.00
Teithio a Chynhaliaeth	£682.15
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£673.00
Arall	£661.26
Cyfanswm	£143,977.50

Grŵp B

Lwfans	Cyfanswm
Taliad sylfaenol	£88,311.60
Cadeirydd / Maer y Cyngor	£54,538.58
Is-gadeirydd / Dirprwy Faer y Cyngor	£6,550.00
Taliad cyfrifoldeb	£15,400.00
Lwfans Colled Ariannol	£0.00
Teithio a Chynhaliaeth	£540.70
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£0.00
Arall	£1,712.80
Cyfanswm	£167,053.68

Grŵp C

Lwfans	Cyfanswm
Taliad sylfaenol	£35,727.60
Cadeirydd / Maer y Cyngor	£12,166.07
Is-gadeirydd / Dirprwy Faer y Cyngor	£300.00
Taliad cyfrifoldeb	£3,950.00
Lwfans Colled Ariannol	£0.00
Teithio a Chynhaliaeth	£204.03
Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol	£0.00
Arall	£3,790.15
Cyfanswm	£56,137.85

Tueddiadau Blynyddol

Cyfanswm y ffurflenni a gafwyd

Blwyddyn Ariannol	Nifer y ffurflenni	Cynnydd neu ostyngiad	% y ffurflenni	Nifer y ffurflenni gwag	% y ffurflenni gwag
2015 – 2016	186	-	25%	24	13%
2016 – 2017	140	+ 46	19%	Heb ei gofnodi	dd/b
2017 – 2018	556	+ 416	77%	312	56%
2018 – 2019	538	- 19	73%	275	51%
2019 – 2020	517	- 21	70%	247	48%
2020 – 2021	480	- 37	65%	228	48%
2021 – 2022	498	+ 18	68%	255	51%

Cyfanswm y lwfansau

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£334,966.37	-
2020 – 2021	£338,346.30	- £3,379.93
2021 – 2022	£367,169.28	+ £28,822.98

Grŵp A

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£130,539.92	-
2020 – 2021	£113,261.19	- £17,278.73
2021 – 2022	£143,977.50	+ £30,716.31

Grŵp B

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£156,216.07	-
2020 – 2021	£177,876.94	+ £21,660.87
2021 – 2022	£167,053.68	- £10,823.26

Grŵp C

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£48,210.38	-
2020 – 2021	£47,208.17	- £1,002.21
2021 – 2022	£56,137.85	+ £8,929.68

Maer neu Gadeirydd Cyngor – cyfanswm y lwfansau

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£112,842.50	-
2020 – 2021	£99,857.23	- £12,985.27
2021 – 2022	£109,366.32	+ £9,509.09

Grŵp A

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£41,145.00	-

2020 – 2021	£28,211.33	- £12,933.67
2021 – 2022	£42,661.67	+ £14,450.34

Grŵp B

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£55,397.50	-
2020 – 2021	£62,239.88	+ £6,842.38
2021 – 2022	£54,538.58	- £7,701.30

Grŵp C

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£16,300.00	-
2020 – 2021	£9,406.02	- £6,893.98
2021 – 2022	£12,166.07	+ £2,760.05

Dirprwy Faer neu Is-gadeirydd Cyngor – cyfanswm y lwfansau

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£18,011.66	-
2020 – 2021	£17,008.67	- £1,002.99
2021 – 2022	£15,298.00	- £1,710.67

Grŵp A

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£7,500.00	-
2020 – 2021	£8,533.67	+ £1,033.67
2021 – 2022	£8,488.00	- £45.67

Grŵp B

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£8,941.66	-
2020 – 2021	£8,225.00	- £716.66
2021 – 2022	£6,550.00	- £1,675.00

Grŵp C

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£1,570.00	-
2020 – 2021	£250.00	- £1,320.00
2021 – 2022	£300.00	+ £50.00

Taliad cyfrifoldeb – cyfanswm y lwfansau

Byddai taliad cyfrifoldeb yn cael ei dalu i Gynghorydd sydd wedi'i benodi i rôl cadeirydd pwyllgor.

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£38,220.00	-
2020 – 2021	£45,633.33	+ £7,413.33

2021 – 2022	£50,133.34	+ £4,500.01
-------------	------------	-------------

Grŵp A

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£22,292.00	-
2020 – 2021	£24,493.33	+ £2,201.33
2021 – 2022	£30,783.84	+ £6,290.51

Grŵp B

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£11,518.00	-
2020 – 2021	£16,250.00	+ £4,732
2021 – 2022	£15,400.00	- £850.00

Grŵp C

Blwyddyn	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
2019 – 2020	£4,410.00	-
2020 – 2021	£4,890.00	+ £480.00
2021 – 2022	£3,950.00	- £940.00

Cyfraniad at gostau gofal a chymorth personol

Blwyddyn	Nifer y Cynghorau	Cyfanswm	Cynnydd neu ostyngiad
----------	-------------------	----------	-----------------------

2019 – 2020	6	£617.90	-
2020 – 2021	1	£1,000.00	+ £382.10
202 – 2022	1	£673.00	- £327.00

